

Projekt

z dnia 10 września 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XVIII//2025
RADY MIEJSKIEJ W SŁAWKOWIE**

z dnia 18 września 2025 r.

**w sprawie upamiętnienia 120. rocznicy powołania niezależnego samorządu – Republiki Sławkowskiej
1905 roku**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2025 poz. 1153) oraz § 22 ust. 2 Statutu Miasta Sławkowa, **Rada Miejska w Sławkowie**

uchwała:

§ 1. Przyjąć stanowisko w sprawie uczczenia 120. Rocznicy powołania niezależnego samorządu – Republiki Sławkowskiej 1905 roku.

§ 2. Treść stanowiska stanowi załącznik do uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Sławkowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr Łukasz Hofler

STANOWISKO RADY MIEJSKIEJ W SŁAWKOWIE

W historii każdego narodu i lokalnej społeczności są wydarzenia, które na dziesiątki lat, a nawet na całe wieki są pamiętane, otoczone czcią i kultywowane. Z nich, dla nas współczesnych i dla przyszłych pokoleń płynie nauka oraz siła moralna i duma z dokonań przodków.

Takim wydarzeniem była uchwała Zgromadzenia Gminnego z 12 listopada 1905 roku, powołująca do życia tak zwaną Republikę Sławkowską.

W 1905 roku dążenie narodu polskiego, chcącego odzyskać niepodległość, spłotło się z walką o poprawę warunków socjalnych robotników i chłopów. Wydarzenia te przeszły do historiografii jako rewolucja 1905 roku. Swój udział w nich mieli również Sławkowianie.

12 listopada 1905 roku mieszkańcy Sławkowa pod przewodnictwem inż. Władysława Ludomira Sujkowskiego wystosowali do władz carskich manifest, w którym zażądali m.in. wprowadzenia polskiej administracji z Sejmem Ustawodawczym w Warszawie, języka polskiego w szkołach, sądach i urzędach. Powołano 5-cio osobowy Komitet Obywatelski, którego zadaniem było dopilnowanie, by powyższe postanowienia zostały wprowadzone w życie. W skład Komitetu weszli: inż. Władysław Sujkowski (przewodniczący), lekarz miejski dr Czesław Wasilkowski, murarz Leon Baczyński, kupiec Jan Kuc i szewc Kazimierz Nowacki. Manifest podpisało 458 obywateli Sławkowa, którzy wykazali się tym samym osobistą odwagą oraz wysoką świadomością społeczną i polityczną.

Niemal natychmiast przekształcono słowa w czyny. Spolszczono nazwy ulic i sklepów, wprowadzono język polski do administracji gminnej, nauczycielowi polecono prowadzenie lekcji po polsku, natomiast nauczycielkę Rosjankę zwolniono. W celu utrzymania porządku i bezpieczeństwa powołano Straż Obywatelską. Rozpoczął się okres polskiej władzy samorządowej w Sławkowie, nazwany przez prasę Republiką Sławkowską.

Taki stan nie mógł jednak trwać wiecznie. Straż Ziemska dwukrotnie próbowała przywrócić stary porządek. Za każdym razem niemal siłą usuwano rosyjskich urzędników z ratusza. Ostatecznie, 23 listopada 1905 roku, Rosjanom udało się aresztować przywódcę „buntu” inż. Władysława Sujkowskiego. Nazajutrz, 24 listopada, odbył się kolejny wiec. Tym razem władze zaborcze wysłały przeciwko demonstrantom szwadron dragonów, który za pomocą nahałek przywrócił rosyjską praworządność. Pobito wielu ludzi, nie oszczędzając kobiet ani dzieci.

Te wydarzenia zakończyły funkcjonowanie Republiki Sławkowskiej. Jej krótkotrwała, 12-dniowa działalność spotęgowała dążenia niepodległościowe Sławkowian, którzy nadal trwali w oporze przeciw Moskałom. Przykładem tego był bojkot wyborów do rosyjskiej Dumy Państwowej w marcu 1906 roku oraz uchylanie się od płacenia kontrybucji nałożonej na mieszkańców Sławkowa w lipcu tegoż roku.

Idea walki o niepodległość państwa polskiego, zaszczerpiąca mieszkańcom Sławkowa, zaowocowała w latach 1914–1921 ich powszechnym udziałem w walce zbrojnej o niepodległość i granice odradzającej się Rzeczypospolitej Polskiej.

Rada Miejska w Sławkowie wyraża swój najwyższy szacunek zasługującym na wieczną pamięć Sławkowianom, którzy w 1905 roku utworzyli niezależny od rosyjskiego zaborcy samorząd gminny - Republikę Sławkowską. Ich odwagę i umiłowanie wolności uznajemy za przesłanie wzywające nas wszystkich do bezinteresownej i odpowiedzialnej pracy na rzecz Sławkowa i państwa polskiego.